

BABEL

USA/Meksiko, 2006

Ohjaus: Alejandro González Iñárritu

Näyttelijät: Cate Blanchett, Brad Pitt, Adriana Barraza, Gael García Bernal

Kesto: 146 min.

Genre: draama

Ikäraja: K15

Oppimateriaalin tehtävät on suunnattu lukiolaisille ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille.

Oppimateriaalin teemoja: Baabel-myytti, maailmankulttuuri ja kielet, laitton siirtolaisuus kommunikaatio

SYNOPSIS

Elokuvan tarina kertoo onnettomuudesta ja sen seurauksista ympäri maailman. Syvemmin elokuva keskittyy käsittelemään kulttuurien välisiä kommunikaatio-ongelmia ja ennakkoluuloja. Elokuvassa seurataan neljää toisiinsa liittyvää tarinaa kolmella mantereella. Lähde: Wikipedia

POHDITTAVAKSI HETI ELOKUVAN KATSOMISEN JÄLKEEN

Elokuva on rakennettu episodimaiseksi, eri tarinoiden kudelmaksi, jonka osat näennäisestä erillisyydestään huolimatta liittyvät toisiinsa kiinteästi. Ne limittyvät ja lomittuvat yllättävilläkin tavoilla.

Tehkää ensin jokainen erikseen hahmotelma elokuvan rakenteesta. Miettikää miten tarina on rakennettu ja miten sen kerronta toimii? Miten kohtaukset liitetään yhteen? Onko kerronta loogista ja onko sitä helppo seurata? Purkaka a aikaansaamanne

rakennehahmotelmat yhdessä ja miettikää samalla miksi elokuvaan on valittu tällainen kerrontatapa. Yrittäkää myös tiivistää juoni lyhyesti ja keskustelkaa mitkä mielestänne olivat elokuvan tärkeimmät teemat.

Muistelkaa oletteko nähneet muita samanlaista kerrontatapaa käyttäviä elokuvia. Kerätkää niistä luokassa lista ja keskustelkaa mitä mieltä olette tällaisesta tyylistä.

(Vastaavanlaista monisäikeistä tarinarakennetta on hyödynnetty myös muun muassa elokuvissa *Traffic*, *Syriana*, *Magnolia* sekä *Pulp Fiction*. *Babelin* ohjaaja Alejandro González Iñárritu tuntuu olevan erityisen mieltynyt tähän kerrontatapaan, sillä hän on käyttänyt sitä myös aiemmissa elokuvissaan *21 grammaa* ja *Amores Perros*. Samanaikaisesti useita eri tarinoita kuljettavaa elokuvan muotoa nimitetään yleensä monitasorakenteeksi.

Tällaiselle kerronnalle on ominaista myös kerronnan epälineaarisuus, poukkoilu ajasta ja paikasta toiseen.)

Oppilaiden kanssa voi pohtia miten he kokevat tällaisen kerronnan seuraamisen ja millä keinoilla elokuva pitää katsojan mukana kerronnan rytmissä sekä auttaa hahmottamaan tapahtumien järjestystä.

(Eri episodeja ja kohtauksia sidotaan yhteen muun muassa liikkeen jatkuvuuden avulla. Esimerkiksi elokuvan alkupuolella marokkolaisen pojan, Yussefin, ja amerikkalaisen pojan, Miken, juoksun rinnastaminen leikkauksella sitoo kohtaukset yhteen sekä rakenteen että merkityksen tasolla.)

Tässä yhteydessä oppilaiden kanssa voi kiinnittää huomiota siihen, miten myös kerronnan rakenteella luodaan elokuvan merkityksiä ja miten muoto ja sisältö ovat usein hyvin lähellä toisiaan. Luokassa voidaan keskustella elokuvan rakenteen merkityksestä pohtimalla miten elokuvan merkitys muuttuisi jos sen rakenne olisi erilainen.

(Elokuvan epälineaarinen kerronta, joka rakentuu ikään kuin tarinoiden verkoksi tai kudelmaksi alleviivaa elokuvan kantavaa ideaa siitä miten kaikki liittyy kaikkeen ja kaikella on seurauksensa. Tarinoiden rinnastaminen viestii myös miten samanlaisia ihmiset ja kulttuurit pohjimmitaan ovat.

Elokuvan merkityksiä voi lähteä myös avaamaan alun ja lopun hahmottamisen kautta.)

Oppilaita voi pyytää muistelemaan ja analysoimaan elokuvan aloittavaa ja lopettavaa kohtausta. Miten ne sulkevat elokuvan risteilevät tarinalinjat yhdeksi kertomukseksi?

(Elokuvahan alkaa tavallaan lähtölaukauksella, kun marokkolaispoika ampuu amerikkalaisturistia. Pojan käyttämä ase toimii sattuman symbolina, joka sitoo tarinalinjat yhteen. Loppukohtauksessa ympyrä sulkeutuu aseeseen alkuperäinen omistajan ja hänen tyttärensä anteeksiantavaan syleilyyn. Lopun merkitys voisi avautua esimerkiksi toivon lupaukseksi: kommunikaatio ja toisen ymmärtäminen on sittenkin mahdollista.)

Baabel-myytti

Selvittäkää mitä elokuvan nimi tarkoittaa. Miksi elokuvan nimi on *Babel*? Keskustelkaa nimen symboliikasta.

(Baabelin torni, nykyisessä Raamatun käännöksessä Babylonian torni, mainitaan Raamatun kertomuksessa ihmisten jakautumisesta eri kansoiksi joilla on omat kielensä. Yksikieliset ja yksimieliset ihmiset pyrkivät rakentamaan taivaaseen asti ulottuvan tornin, jonka Jumala ihmiskunnan ylimielisyydestä suuttuneena esti sekoittamalla yhteistä kieltä puhuneiden rakentajien kielen ja hajotti ihmiset ympäri maailmaa.)

Baabelin tornista löytyy tietoa esimerkiksi seuraavista lähteistä:
Mytologian sanakirja 2000. Helsinki: WSOY.

http://fi.wikipedia.org/wiki/Babylonin_torni
Tietoa englanniksi:
<http://www.newadvent.org/cathen/15005b.htm>

Oppilaat voivat myös tutustua Raamatun kertomukseen (1. Moos. 11.) joka löytyy sivulta:

<http://raamattu.uskonkirjat.net/servlet/biblesite.Bible?formname=search&formrnd=1112265449212&search=&rng=0&submit1=Hae&ref=1.+Moos.+11%3A1-9&ctx=-1&mod1=FinRaam&mod2=FinPR&mod3=WLC>

Kertomus Baabelin tornista on innoittanut lukuisia taiteilijoita jo kauan ennen Alejandro González Inárritu tarttumista aiheeseen. Tutustukaa aluksi taidehistorian Baabel-maalauksista ehkä kuuluisimpaan Pieter Brùghelin *Baabelin torniin* (1563). Analysoikaa sitä Raamatun kertomuksen ja sen vertauskuvallisuuden kannalta.

<http://bruegel.pieter.free.fr/images/babel/babel.jpg>

Brùghel teki aiheesta myös toisen maalauksen ns. "Pienen Baabelin tornin" (1568)

<http://www.pasdehasard.com/blog/wp-content/uploads/2006/05/babel-brueghel-2.jpg>

Enemmän tietoa ja tulkintaa löytyy mm. ranskankielisiltä www-sivuilta
<http://bruegel.pieter.free.fr/babel.htm>

Brüghelistä tietoa Suomeksi:
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Brueghel>

Tutustukaa myös muihin saman aiheen tulkintoihin ja verratkaa niitä keskenään. Millä tavoin aihetta on käsitelty ja miten näkemykset eroavat toisistaan? Miksi arvelette aiheen aina vaan kiehtovan taiteilijoita ja mitä sanomaa sen kautta ehkä halutaan välittää?

Lucas van Valckenborch, *La Tour de Babel*:
<http://www.univ-rouen.fr/LMRS/RMR04/babel.jpg>

Alan Baughmanin veistos *The Tower of Babel*:
<http://www.jaars.org/museum/alphabet/galleryes/graphics/babel.jpg>

The Tower of Babel (1604), Abel Grimmer (1570-1619).
<http://www.biblemysteries.com/images/babel.gif>

Gustave Dorén Raamatunkuvitusta 1800-luvun lopulta:
http://www.logoi.com/pastimages/img/tower_of_babel_2.jpg

Näkemys vuodelta 1554
http://www.ezida.com/ziggourat/babel_1554_salomon.jpg

Hendrick van Cleve (1525 - 1589)
<http://www.linq.su.se/ASV/bigcleve.jpg>

Master of the Munich Golden Legends: *Building of the Tower of Babel* (1414-1423):
<http://www.puzzlehistory.com/babel.jpg>

Maailmankulttuuri ja kielet

Elokuvan kuvaamassa maailmassa kaikki liittyy kaikkeen ja sana globaali saa hyvin konkreettisia merkityksiä. Maailma osoittautuu hyvin pieneksi paikaksi ihmiskohtaloiden yhdistyessä maapallon eripuolilla. *Babelin* voisikin sanoa kuvaavan maailmankylää.

Keskustelkaa mitä tarkoitetaan käsitteillä maailmankylä ja maailmankulttuuri? Mitä itse ymmärrätte niillä? Koetteko elävänne ”maailmankylässä”?

(Eero Kuparisen toimittamassa kirjassa *Maailmankulttuurin synty* (1996) maailmankylä määritellään termiksi, joka on syntynyt kuvaamaan tiedonvälityksen nopeutta. Nykyiset viestintävälineet siis ovat lyhentäneet välimatkaa ihmisten välillä. Maailmankulttuurilla taas viitataan alueellisissa ja kansallisissa kulttuureissa esiintyviin yhteisiin piirteisiin.)

Oppilaat voivat pohtia miten maailmankulttuuri ilmenee ja mitä sen yhteiset piirteet ovat, mitä maailmankulttuurin piirteitä suomalaisessa kulttuurissa on? Keskustelkaa myös miksi länsimaisen kulttuurin ainekset näyttävät hallitsevan maailmankulttuuria. Mihin suuntaan maailmankulttuuri on muotoutumassa? Pohtikaa maailmankulttuuria myös elokuvan kautta.

Jo elokuvan nimikin viittaa kielten ja kulttuurien moninaisuuteen, joka joskus ehkä vaikuttaa sekamelskaltakin. Elokuvassa kuullaan lukuisia eri kieliä ja monia kommunikaatiotapoja. **Mitä kieliä elokuvassa käytetään?**

Pohtikaa tulkin ammattia. Mikä on kulttuurin asema ja vastuu kommunikaatiotilanteessa? Muistelkaa tilanteita, joissa olette olleet kommunikaatio-ongelman edessä yhteisen kielen puuttuessa. Miten selvisitte? Kuvitelkaa tilanne, jossa olette tärkeän kansainvälisen kokouksen tulkkina. Millaisia ongelmia eteenne voisi tulla? Miten selviytyisitte tilanteessa ja miten ehkä valmistautuisitte siihen? pohtikaa tilannetta myös vastuun näkökulmasta?

Mikä on tulkin valta tilanteessa? Luetelkaa hyvän tulkin ominaisuuksia.

(Silja Saksan kirjassa *Baabelin perilliset. Kääntäjien ja kääntämisen historiaa* (Atena Kustannus Oy, 2004) hyvän tulkin ominaisuuksiksi luetellaan kielitaidon lisäksi tyyliä, laaja yleissivistys, hyvä muisti, keskittymiskyky, hermojen hallinta, henkinen joustavuus sekä selkeä artikulaatio ja ääni. Tulkin ammatti edellyttää myös vastuuntuntoisuutta, objektiivisuutta sekä eettisyyttä.)

Japaniin sijoittuvan kertomuksen kautta puhuttujen kielten kirjoon tulee mukaan myös viittomakieli. Kuurojen ja kuulevien välille voi kehittyä omat kommunikaatio-ongelmansa. Miten niitä on elokuvassa kuvattu ja millaisena kuurojen ja kuulevien maailmojen välinen ero näyttäytyy?

(Oppilaat voivat tutustua eri kieliin, myös viittomakieliin, Jaakko Anhavan kirjan *Maailman kielet ja kielikunnat* (Gaudeamus, 1998) avulla. Teos on hyvä yleisesitys maailmankielistä ja niiden moninaisuudesta.

Alkuun pääsee myös seuraavien sivustojen avulla:
<http://www.kl-deaf.fi/Page/82f0b31c-10e4-4892-8cfb-2e6a9e45369a.aspx>
Tietoa viittomakielestä Kuurojen liiton sivuilla.

<http://suvi.viittomat.net/>
Suomalaisen viittomakielen perussanakirja.

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Viittomakieli>
Wikipedian tietopaketti viittomakielistä.)

Laiton siirtolaisuus

Laittomaksi siirtolaisuudeksi kutsutaan siirtolaisuutta, jossa ihminen on maassa ilman asianmukaisia dokumentteja ja lupia. Laittomaan siirtolaisuuteen liittyy eri vaiheita laittomasta maahantulosta laittomaan työskentelyyn ja oleskeluun. Laittomien siirtolaisten tilastointi on luonnollisesti hankalaa, mutta EU-maissa heitä arvioidaan olevan 200 000–400 000 laitonta maahanmuuttajaa.

(Katso myös osuus ”Mitä on laitton siirtolaisuus” sivulta
<http://www.pakolaisapu.fi/pdf/turvaesite.pdf>)

Wikipedian kautta:
http://fi.wikipedia.org/wiki/Laiton_siirtolaisuus

Samasta osoitteesta löytyy kirjallisuuslista, jonka avulla voi syventää tietoja. Nimenomaan Meksikosta Yhdysvaltoihin suuntautuvasta siirtolaisuudesta löytyy tietoa esimerkiksi täältä:
<http://www.helsinki.fi/maantiede/PDF/Mexico/Siirtolaisuus.pdf>

EU-maissa laittomia siirtolaisia on eniten eteläisessä Euroopassa. Pohtikaa ongelmaa Suomen kannalta. Onko Suomessa tällaista ongelmaa, jos on niin miten se ilmenee?

Euroopan siirtolaispolitiikasta ja siirtolaisuudesta Euroopassa voi lukea vaikkapa seuraavilta sivuilta:
www.pekkahaavisto.com/Artikkelit/Euroopan_paperittomat.doc
http://vapaaliikkuvuus.net/?page_id=15
Yleistä siirtolaisuudesta ja kulttuurien kohtaamisesta:
Alitolppa-Niitamo, Anne 1993: *Kun kulttuurit kohtaavat. Matkaopas maahanmuuttajien kohtaamiseen ja kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen.* (tietoa mm. kulttuurien välisestä kommunikaatiosta ja siirtolaisuuden psyykkisistä vaikutuksista.)

Kommunikaatio

Babelin keskeiseksi teemaksi nousee kommunikaatio ja sen vaikeus. Elokuvan kautta on mahdollista käsitellä tätä laajaa teema monista näkökulmista.

Jakaantukaa ryhmiksi, joissa pohditte kommunikaation käsitettä. Miettikää mitä kaikkea kommunikaatio pitää sisällään ja mitä se merkitsee? Mitkä ovat kommunikaation edellytyksiä? Mistä osatekijöistä kommunikointitilanne muodostuu? Voitte havainnoida keskinäistä kommunikaatiotanne ja miettiä miten se toimii. Kirjatkaa havaintojanne ylös. Esitelkää lopuksi tuloksianne ja havaintojanne muille ryhmille. Vertailkaa määritelmiänne ja keskustelkaa niistä. Voitte myös verrata omia huomioitanne seuraaviin kommunikaation määritelmiin, päädyttekö samanlaisiin tuloksiin?

(”Kommunikaatio on paljon enemmän kuin sanallinen viestintä. Siihen liittyvät kaikki inhimilliseen käyttäytymiseen liittyvät toiminnot kuten ilmeet, eleet, asennot ja koko se tapa, jolla toinen ihminen kohdataan. Kommunikaatiossa voidaan vaikuttaa toisen ihmisen ajatteluun tai käyttäytymiseen. Kommunikaatio on vuorovaikutuksen välttämätön edellytys, sillä ilman sanallista tai sanatonta viestintää ei voi olla myöskään vuorovaikutusta.

Kommunikaatioprosessin tehtävänä on joko tiedon välittäminen tai toimiminen ihmissuhteen osatekijänä. Ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa kommunikaatio toimii perustana vuorovaikutukselle. Kommunikaatiossa on samanaikaisesti kaksi tasoa: sanallinen ja sanaton. Sanallinen edustaa vain pientä osaa ihmisten välisestä kommunikaatiosta. Sanojen merkitys ei ole sama kaikille, vaan se vaihtelee jopa saman kielen ja kulttuurin piirissä. Sanallisen kommunikaation pulma on siinä, että vastaanottaja saattaa tulkita sen hyvin eri tavalla kuin lähettäjä. Ihmisten kyky ilmaista itseään verbaalisesti vaihtelee suuresti, varsinkin kun on kysymys tunteista ja käsitteellisellä tasolla olevista aiheista. Sanallisen viestinnän selkeyteen ja yksiselitteisyyteen on tärkeää kiinnittää huomiota. Vastaanottajalta saatavan palautteen avulla voi tehdä johtopäätöksiä, tulkitseeko hän viestin sisällön juuri sillä tavoin kuin lähettäjä on tarkoittanut. Sanaton kommunikaatio voidaan jakaa merkki-, toiminta- ja välinekommunikaatioon. Merkkikommunikaatioon kuuluvat kaikki eleet, ja sen tulkitsemiseen tarvitaan ensisijaisesti näköaistia, esim. hymy, pään nyökkääminen ja käsimerkit. Toimintakommunikaatiota ovat sellaiset eleet, joita ei ole tarkoitettu erityisiksi merkeiksi, esim. seisominen, itkeminen, laulaminen. Sen vastaanottamiseen tarvitaan ainakin näkö-,kuulo- ja mahdollisesti myös tuntoaistia. Välinekommunikaatioon lasketaan kuuluvaksi esineiden avulla välitettävä viestintä. Välineitä ovat mm. vaatteet, kampausta, korut, huonekalut ja muut vuorovaikutuksen ulkoiset piirteet.

Sanaton kommunikaatio on kulttuurisidonnaista ja se opitaan malleja jäljittelemällä. Sanattomien viestien merkitykset ovat erilaisia eri kulttuureissa.”

http://www.alli.fi/tieto/polycult/3_1.html

Jürgen Habermasin mukaan kommunikaation käsite voidaan lyhyesti määritellä yhteisymmärryksen pyrkiväksi toiminnaksi. Ihmiset pyrkivät siis ymmärtämään toisiaan ja ratkaisemaan keskinäiset ongelmansa yhteisymmärryksessä. Toisen ihmisen

hyväksikäyttöön perustuva välineellinen toiminta on kommunikatiivisen toiminnan vaihtoehto. Toiminta perustuu tarvittaessa toisten kustannuksella savutettavaan omaan menestykseen eikä suinkaan yhteisymmärrykseen.

mts. Kajanoja, Jouko: Kommunikatiivinen yhteiskunta.)

Millaisia kommunikaatiovaikeuksia ja -katkoksia löydätte elokuvasta? Tehkää lista näistä tilanteista ja etsikää ratkaisuja niihin. Mistä ongelmat johtuvat ja miten ne voisitte tilanteen osapuolia?

(Elokuvasa ilmenevät kommunikaatio-ongelmat voi jaotella sukupuolten, sukupolvien, sosiaalisten luokkien ja kulttuurien välisiin.)

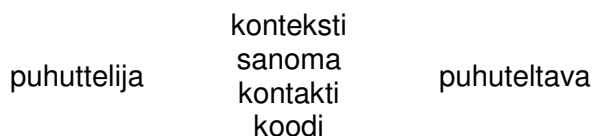
Oppilaita voi myös kannustaa miettimään näihin kategorioihin liittyviä kommunikaatiotilanteita omasta elämästään ja lähipiiristään ja etsimään sitä kautta ratkaisuja. Esimerkiksi sukupolvien väliset viestintäongelmat ovat varmasti monelle tuttuja. Elokuvan tilanteet voidaan käydä läpi myös siten, että oppilaat vaikkapa ryhmissä kirjoittavat episodit uusiksi miettien millaisilla kommunikaatiokeinoilla ongelmilta vältyttäisiin.

Kommunikaation rakennetta ja toimintaa kuvaamaan on myös kehitetty erilaisia malleja ja kaavioita. Yksi näistä on Roman Jakobsonin rakentama malli kommunikaatiotilanteen osatekijöistä.

Tutustukaa tähän malliin ja analysoikaa muutamia *Babel* -elokuvasta valitsemianne kommunikaatiotilanteita sen avulla. Mallin avulla voitte erotella vuorovaikutustilanteen osatekijät ja hahmottaa paremmin sen eteneminen ja siihen mahdollisesti liittyvät valtasuhteet ja roolit.

Jakobsonin malli lähtee siitä että kaikessa kielellisessä kommunikaatiossa puhuttelija lähettää sanoman puhuteltavalle. Toimiakseen sanoma vaatii verbaalisen ”kontekstin”, asian johon se viittaa. Kommunikaation toimiminen myös edellyttää ainakin osittain yhteistä koodia, siis kieltä, ja

kontaktia, siis fyysistä tai psyykkistä yhteyttä. Näistä osista koostuva kommunikaatiotapahtuma voidaan esittää seuraavanlaisena kaaviona:

Aiheesta lisää:

<http://tuki.hum.jyu.fi/~julkaisu/kovala.html>

Muista kommunikaation ja viestinnän malleista löytyy lyhyitä esittelyjä esimerkiksi John Fiskin kirjasta *Merkkien kieli. Johdatus viestinnän tutkimiseen* (Vastapaino, 1998).

Keskustelkaa ryhmissä mitä ovat hyvät vuorovaikutustaidot. Arvioikaa omia vuorovaikutustaitojanne ja pohtikaa miten luokkanne sisäinen kommunikaatio ja vuorovaikutus toimivat.

Voitte myös lukea keskustelun pohjaksi tai sen jälkeen seuraavan tekstin:

Vuorovaikutustaitojen perusta

Vuorovaikutus perustuu itseilmaisuuksiin ja kuuntelemisen taitoon. Itseilmaisuus on ihmisen tarve tulla ymmärretyksi. Se on taito, jota voi opetella, mutta siihen liittyy kyky olla avoin. Avoin ihminen ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan sen verran kuin pitää hyvänä, mutta hänen ei tarvitse nähdä vaivaa salatakseen ja peittääkseen jotain osaa itsestään. Hänen ilmaisunsa ovat yhdenmukaisia tunteiden kanssa. Itseilmaisun esteitä ovat pelko, ettei tule ymmärretyksi, epätietoisuus siitä mitä haluaisi ilmaista sekä omien ristiriitaisuuksien tunnistamattomuus. Itseilmaisuus koostuu ajatusten ja tulkintojen, havaintojen, tunteiden pyrkimysten ja tietoisuuden tiedostamisesta ja ilmaisemisesta sekä omasta puolesta puhumisesta. Itseilmaisun hyöty näkyy arvostavana asenteena itseä kohtaan ja sen pohjalta pystyy myös arvostamaan muita ja kiinnostuu kuuntelemaan muiden ajatuksia. Aktiivinen kuuntelu perustuu myönteiseen, tiedonhaluiseen ja kiinnostuneeseen asenteeseen elämään ja ihmisiin. Se tarkoittaa sitä, että kuulemme toisen sanat tai hiljaisuuden, pyrimme ymmärtämään ilmaisijan tunnetilaa, havaitsemme kehon kielen eli ilmeet, eleet, asennot ja äänensävyt. Kuuntelijalla on pyrkimys olla

tietoinen omasta vaikeudesta pysyä aiheessa ja sen tuottamasta kiireestä selitellä, tulkita tai vaihtaa asiaa sekä pyrkimys siirtää omat asiat pois mielestä ja antautua ottamaan vastaan toinen ihminen. Aktiivinen kuuntelija antaa suostumuksensa vuorovaikutukseen siinä asiassa, jonka toinen aloittaa. Aktiivista kuuntelutilannetta voi parantaa katsomalla puhujaa, hiukan kumartamalla tai suuntautumalla puhujaan päin, kuuntelija reagoi ilmeillä, pienillä välisanoilla ja nyökkäyksellä. Kuuntelija kysyy lisää ja epäselvissä kohdissa hän sanoo kuinka ymmärsi puhujan tarkoittavan sanomansa asian. Kuuntelija ei tee samalla muuta vaan keskittyy kuuntelemiseen. Kuuntelemisen esteitä on monenlaisia, mutta selvimmät ne tulevat esille keskustelutilanteessa, kun kuuntelija ei ole kiinnostunut toisesta ihmisestä, hänen mielipiteestään tai asioista. Kuuntelija ei myöskään halua antautua toisen ihmisen vaikutukselle alttiiksi kuuntelemalla eikä halua, että asiat vaikuttavat häneen. Kuuntelu voi olla valikoivaa. Kuuntelija keskittyy vain miettimään omia sanomisiaan eli mitä sanoisi seuraavaksi. Keskustelu koetaan kilpailutilanteena. Tärkeäksi nousee oman vallan tavoittelu puhujan keskeytyksellään.

Kommunikaation kehittäminen

Tapaan kommunikoida vaikuttavat ennen kaikkea itsetuntemus, ihmistuntemus, empatiakyky, asennoituminen ja yksilöllinen kommunikointimalli. Vilpittömästä kiinnostuksesta, keskinäisestä kunnioituksesta, asiallisuudesta, taito ilmaista ajatuksensa selkeästi, havainnointikyky, kuuntelutaito ja rehellisyys ja asiassa pysyminen luovat edellytyksiä onnistuneelle kommunikaatiolle.

http://www.alli.fi/tieto/polycult/3_1.html

(Kommunikatiivisuudesta voi lukea enemmän Jouko Kajanojan teoksesta *Kommunikatiivinen yhteiskunta. Puheenvuoroja hyvinvointivalttiosta*. (Tammi, 1996). Kirjassa on esitelty myös mm. ideaalisen puhetilanteen käsite.

Keinoja onnistuneeseen vuorovaikutustapahtumaan voi etsiä myös Toini Ojalan ja Antti Uutelan *Rakentava vuorovaikutus* -kirjan (WSOY, 1993) avulla.)

Rakentakaa ryhmissä edellisen tekstin perusteella ihanteellinen vuorovaikutustilanne. Poimikaa tekstistä ensin hyvän kommunikaation elementit ja vuorovaikutuksen onnistumisen

edellytykset. Valitkaa jokin elokuvan teemoista, vaikkapa laiton siirtolaisuus, ja valitkaa kaksi keskustelijaa puhumaan aiheesta. Pyrkikää siis mahdollisimman hyvään vuorovaikutukseen ja pitäkää mielessä vuorovaikutustaitojen perusta. Keskustelun jälkeen muu ryhmä arvioi tilannetta. Pohtikaa lisäksi yhdessä miten voisitte edesauttaa vuorovaikutuksen sujumista arkielämässänne tai vaikkapa omassa luokassanne.

Tiedon vääristymistä kommunikaatioketjussa voi havainnollistaa klassisella Rikkinäinen puhelin – leikillä. Muodostakaa luokassa piiri. Yksi oppilas valitaan aloittajaksi, joka kuiskaa vierustoverilleen itse valitsemansa lauseen. Jokainen kuiskaa lauseen seuraavalle sellaisena kuin itse sen kuuli. Ringin viimeinen sanoo lauseen ääneen. Miten viesti muuttui matkan varrella?

Valmistakaa ryhmissä elokuvan pohjalta Kommunikaatiodraama. Valitkaa jokin elokuvan kommunikaatiota kuvaava kohtaus ja jakakaa ryhmissä roolit. Jokainen ryhmä valitsee saman kohtauksen. Miettikää miten tilanne voisi edetä, reagoikaa tilanteeseen roolihahmonanne ja valmistakaa sitten noin kymmenen minuutin mittainen esitys. Kun kaikki ryhmät ovat esittäneet oman versionsa tapahtumien kulusta, vertailkaa yhdessä esityksiänne. Millaisia eri ratkaisutapoja löysitte?

Oppimateriaalin on laatinut
FM Marjo Kovanen.
Oppimateriaalin on tuottanut
Anna-Liisa Puura-Castrén
Koulukinosta.